

Sygn. akt III AUa 1160/21

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodnicząca: SSA Jolanta Wolska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Kamila Zientalak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 marca 2022 r. w Ł.

sprawy E. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o ekwiwalent pieniężny za deputat węglowy

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 1 czerwca 2021 r. sygn. akt VIII U 2089/20

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na rzecz E. S. (1) kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

J. W.

Sygn. akt: III AUa 1160/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 sierpnia 2020 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w T. przyznał E. S. (1) prawo do emerytury od 1 lipca 2020 r., odmawiając jednocześnie prawa do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy, bowiem wnioskodawczyni bezpośrednio przed przejściem na emeryturę nie była zatrudniona na kolei, a nadto prawo do emerytury nie zostało ustalone tylko z zatrudnienia na kolei.

W odwołaniu od powyższej decyzji E. S. (1) domagała się jej zmiany oraz przyznania prawa do dochodzonego ekwiwalentu pieniężnego, podnosząc, że w latach 1983 – 2014 była zatrudniona w strukturach (...) i przez cały okres zatrudnienia była uprawniona i pobierała ekwiwalent za węgiel.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, wskazując, iż zaskarżoną decyzję wydano na podstawie art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) (Dz.U. z 2020 r., poz. 292 ze zm.), zwanej dalej jako „ustawa o komercjalizacji”. W dalszej części pisma ZUS argumentował, jak w decyzji.

Sąd Okręgowy w Łodzi, VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wyrokiem z dnia 1 czerwca 2021 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał E. S. (1) prawo do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy od 1 lipca 2020 r. (pkt

1) oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych - Oddział w T. na rzecz E. S. (1) kwotę 180,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt 2).

Sąd ten ustalił, że wnioskodawczyni, urodzona (...), złożyła w dniu 21 lipca 2020 r. wniosek o przyznanie emerytury, z równoczesnym przyznaniem prawa do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy.

Zgodnie ze świadectwem pracy w warunkach szczególnych z 8 lipca 2020 r., wystawionym przez Syndyka Masy Upadłości Przedsiębiorstwa (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W., wnioskodawczyni była zatrudniona w (...), (...) SA, Przedsiębiorstwie (...)

(...) Sp. z o.o. w W., Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. w okresie od 1 sierpnia 1983 r. do 7 lutego 2014 r., przy czym za wyjątkiem okresów wymienionych w pkt 4 ppkt 2, 7, 10, świadczyła pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach: rzemieślnik specjalista, referent, monter nawierzchni kolejowej, kierownik hotelu, specjalista. W świadectwie tym wskazano, że okres od 1 sierpnia 1983 r. do 31 grudnia 2008 r. jest okresem zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin i zalicza się do okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych, o których mowa w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

E. S. (1) w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w W. od 1 sierpnia 1983 r. do 7 lutego 2014 r. była uprawniona do pobierania ekwiwalentu za węgiel w wysokości 164,00 złotych miesięcznie (pomniejszany proporcjonalnie za okres choroby). Ostatnie świadczenie z tego tytułu wypłacono odwołującej się w lutym 2014 r. w wysokości 30,97 złotych. E. S. (1) od 21 kwietnia 2013 r. do dnia rozwiązania umowy o pracę, tj. do 7 lutego 2014 r., przebywała na zwolnieniu lekarskim w związku z chorobą i pobierała zasiłek chorobowy oraz świadczenie rehabilitacyjne.

Poza zatrudnieniem na kolei wnioskodawczyni: od 6 sierpnia 1979 r. do 30 lipca 1983 r. była zatrudniona w Hucie (...) w B., od 21 marca 2014 r. do 31 marca 2014 r. pobierała zasiłek dla bezrobotnych, od 1 kwietnia 2014 r. do 30 czerwca 2015 r. wykonywała pracę na podstawie umowy zlecenia, od lipca 2015 r. przebywała na zwolnieniu lekarskim, a następnie świadczeniu rehabilitacyjnym, od 22 listopada 2016 r. do czasu przejścia na emeryturę pobierała rentę.

Pozwany organ rentowy, przy przyznawaniu ubezpieczonej prawa do emerytury, uwzględnił następujące okresy: zatrudnienia w Hucie (...) w B. od 6 sierpnia 1979 r. do 30 lipca 1983 r., zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w W. od 1 sierpnia 1983 r. do 24 sierpnia 1991 r., w tym okresy urlopu wychowawczego od 27 czerwca 1986 r. do 16 maja 1988 r., zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w W. od 14 grudnia 1992 r. do 7 lutego 2014 r., okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych od 29 marca 2014 r. do 31 marca 2014 r., zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o.o. w W. od 14 kwietnia 2014 r. do 30 czerwca 2015 r.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd pierwszej instancji uznał, że odwołanie było zasadne.

Zgodnie z treścią art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) (Dz.U. z 2020 r., poz. 292 ze zm.), byłemu pracownikowi kolejowemu, pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznaną na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także członkom rodziny tego pracownika, pobierającym po nim rentę rodzinną przyznaną na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego. Zgodnie zaś z art. 74 ust. 10 i 11 ustawy z dnia 8 września 2000 r., emeryci i renciści nabywają prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury lub renty. Prawo do pobierania ekwiwalentu pieniężnego ustaje lub ulega zawieszeniu wraz z ustaniem prawa do emerytury lub renty.

W świetle przywołanych regulacji, prawo do deputatu węglowego przysługuje pracownikom pracującym na kolei. Przysługuje ono również były pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia nabyli emeryturę lub rentę. Tym samym, zdaniem Sądu orzekającego, przyznanie prawa do deputatu węglowego wyklucza – nie ostatnie przed przyznaniem prawa do świadczenia emerytalnego zatrudnienie poza koleją, jak chce tego organ rentowy – a jedynie nabycie prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia wykonywanego poza koleją. Zatem okoliczność, że ostatnim zatrudnieniem wnioskodawczynie przed przyznaniem jej prawa do emerytury nie było zatrudnienie na kolei, nie wyklucza przyznania jej prawa do ekwiwalentu za deputat węglowy. Dla nabycia prawa do deputatu węglowego decydujące znaczenie ma ustalenie, czy wnioskodawczynie przysługiwało prawo do deputatu węglowego w okresie zatrudnienia na kolei, oraz czy nabycie prawa do emerytury nastąpiło w oparciu o zatrudnienie wykonywane na kolei.

Zgodnie z treścią art. 74 ustawy o komercjalizacji, ustawodawca określił krąg podmiotów, którym przysługuje prawo do deputatu węglowego, tj. byłym pracownikom kolejowym, pobierającym rentę lub emeryturę (lub członkom ich rodzin), którzy prawo do renty lub emerytury uzyskali na podstawie jednego z wyżej wymienionych aktów prawnych, a nadto w okresie zatrudnienia na kolei mieli prawo do deputatu węglowego.

W ocenie Sądu pierwszej instancji, E. S. (1) spełniła wskazane przesłanki, bowiem pracowała na kolei, a nadto przez okres tego zatrudnienia była uprawniona do deputatu węglowego wypłacanego w formie ekwiwalentu.

Spór powstał w związku z poglądem organu rentowego, wywiedzionym z treści art. 74 ustawy o komercjalizacji. Przepis ten stanowi, że prawo do deputatu węglowego nie przysługuje emerytowi lub renciście, jeżeli nie przysługiwało mu w okresie zatrudnienia, z tytułu którego powstało prawo do emerytury lub renty. Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska, że skoro ostatnim zatrudnieniem wnioskodawczynie przed świadczeniem emerytalnym nie była praca na kolei, to nie nabyła ona prawa do deputatu węglowego. Stanowisko takie nie jest zasadne, gdyż wymóg taki nie wynika z treści cytowanego przepisu. Gdyby wolą ustawodawcy było ograniczenie przedmiotowego prawa jedynie do kategorii osób zatrudnionych na kolei bezpośrednio przed przejściem na świadczenie emerytalne, to dałby temu wyraz, umieszczając stosowny zapis w art. 74 ustawy o komercjalizacji. Redakcja przepisu skłania do wniosku, że ustawodawca położył nacisk na silny związek tego świadczenia ze stosunkiem pracy, gdyż nie użył określenia „ emerytowi ” lub „ renciście ”, tylko „ byłemu pracownikowi kolejowemu ”. Ekwiwalent za deputat węglowy jest świadczeniem wywodzącym się ze stosunku pracy na kolei i ten aspekt oraz literalne brzmienie przepisu należy mieć na uwadze w procesie wykładni i subsumpcji. Zdaniem Sądu Okręgowego, ustęp 1 i 4 art. 74 ustawy o komercjalizacji należy odczytywać łącznie w ten sposób, że prawo do deputatu węglowego przysługuje byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia uzyskali emeryturę lub rentę, co w przypadku emerytury oznacza, że nabycie do niej prawa w oparciu o zatrudnienie poza koleją wyklucza nabycie prawa do deputatu. Istotne jest zatem ustalenie, czy emerytura przyznawana na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustalona została na podstawie zatrudnienia kolejowego, i wówczas prawo do deputatu przysługuje, czy też na podstawie zatrudnienia poza koleją, co wyklucza przyznanie prawa do deputatu (tak samo: SA w S. w wyroku z 16 maja 2019 r., III AUa 96/19, LEX nr 2685056, a także SA w Ł. w wyroku w sprawie III AUa 1845/19, niepubl.). Innymi słowy, przepis art. 74 ustawy o komercjalizacji nie odnosi się jedynie do byłych pracowników ostatnio zatrudnionych na kolei, ale do wszystkich byłych pracowników kolejowych, którzy - jako emeryci lub renciści – uzyskali to uprawnienie w oparciu o zatrudnienie na kolei, a nie o inne zatrudnienie. Powyższy przepis nie wymaga, aby przyznana emerytura była pochodną „ wyłącznie ” zatrudnienia na kolei, oraz aby praca na kolei była wykonywana bezpośrednio przed przyznaniem prawa do świadczenia (por. wyrok SA we Wrocławiu z dnia 7 marca 2012 r., III AU a1699/11, LEX nr 1238743).

Jak wynika z niespornego stanu faktycznego, odwołująca się w okresie od 1 sierpnia 1983 r. do 7 lutego 2014 r. była zatrudniona w jednostkach organizacyjnych przedsiębiorstwa (...) SA, Przedsiębiorstwa (...) SP. z o.o. w W., Przedsiębiorstwa (...) SP. z o.o. w upadłości układowej z siedzibą w W., okres ten został przez organ rentowy uwzględniony przy przyznawaniu prawa do emerytury, a nadto wnioskodawczynie była uprawniona do pobierania ekwiwalentu za węgiel, przy czym ostatnie świadczenie z tego tytułu zostało wypłacone w lutym 2014 r.

Reasumując, Sąd pierwszej instancji wywiódł, że jeśli „były pracownik kolejowy” nabył prawo do emerytury, a podstawa wymiaru świadczenia emerytalnego została ustalona z okresów zatrudnienia na kolei, w czasie których pobierany był deputat węglowy, to jest on byłym pracownikiem kolejowym, uprawnionym do ekwiwalentu pieniężnego za ten deputat w rozumieniu art. 74 ust. 1 ustawy o komercjalizacji, niezależnie od tego, że przed emeryturą pracował także poza koleją, gdyż ustawa tego nie wymaga, aby praca na kolei była ostatnim zatrudnieniem przed nabyciem prawa do emerytury.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i orzekł, jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

O kosztach procesu orzeczono w oparciu o art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j.: Dz.U. z 2018 r., poz. 256 ze zm.).

Apelację od tego wyroku wniósł organ rentowy. Zaskarżając wyrok w całości, zarzucił mu naruszenie:

- przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na treść wyroku, a w szczególności art. 233 § 1 k.p.c., poprzez błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i przyjęcie, że E. S. (2) jest byłym pracownikiem kolejowym, uprawnionym do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy, podczas gdy prawidłowa ocena zebranych dowodów powinna prowadzić do wniosku, iż wnioskodawczyni nie spełnia warunków do nabycia prawa do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy, ponieważ ostatnio przed nabyciem emerytury nie była pracownikiem kolejowym (zatrudnienie na podstawie umowy zlecenia, w trakcie którego nie miała prawa do deputatu węglowego, a następnie renta z tytułu niezdolności do pracy od 22 listopada 2016 r.), a prawo do pobieranej przed nabyciem emerytury renty z tytułu niezdolności do pracy skarżąca nabyła po upływie 18 miesięcy od ustania zatrudnienia na kolei i w podstawie obliczenia emerytury zostało uwzględnione także zatrudnienie wykonywane na podstawie umowy zlecenia od 1 kwietnia 2014 r. do 30 czerwca 2015 r.;

- przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 74 ust. 1 , 4, 10 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji – poprzez przyznanie wnioskodawczyni prawa do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy od dnia 1 lipca 2020 r., pomimo tego, że ubezpieczona ostatnio przed nabyciem prawa do emerytury nie była pracownikiem kolejowym, a prawo do pobieranej przed nabyciem renty z tytułu niezdolności do pracy nabyła po upływie 18 miesięcy od ustania zatrudnienia na kolei i w podstawie obliczenia emerytury wnioskodawczyni zostało uwzględnione także wykonywanie umowy zlecenia od 1 kwietnia 2014 r. do 30 czerwca 2015 r.

Formułując powyższe zarzuty, strona apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

W odpowiedzi na apelację E. S. (1), zastąpiona profesjonalnie, wniosła o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się nieuzasadniona.

Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w oparciu o wszechstronną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, w granicach swobodnej zasady oceny dowodów, zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny akceptując w całości poczynione ustalenia faktyczne i traktując je jako własne, nie widzi konieczności ponownego ich przytaczania w całości. W tej sytuacji przedstawiony w apelacji zarzut naruszenia prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c., jest bezpodstawny. Samo sformułowanie tego zarzutu nie wskazuje, na czym miałyby polegać błąd co do oceny dowodów, ani też jakie okoliczności ustalono nieprawidłowo skutkiem naruszenia wspomnianego przepisu. Tok apelacji wskazuje jednoznacznie, że organ rentowy nie zgadza się z wykładnią prawa, a nie z ustaleniami przedstawionymi przez Sąd pierwszej instancji. Przebieg postępowania przed sądem orzekającym także nie wskazuje,

aby okoliczności faktyczne stanowiły przedmiot sporu. Przeciwnie, te ostatnie nie budziły sporu, mając należyte potwierdzenie w materiale sprawy.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie jest również uzasadniony zarzut naruszenia prawa materialnego, bowiem rozpoznając przedmiotową sprawę, Sąd Okręgowy prawidłowo powołał się na przepisy cytowanej już ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...), a przede wszystkim art. 74 tej ustawy, dokonując jego prawidłowej wykładni. Z treści tego przepisu wynika, że przesłankami niezbędnymi do przyznania emerytowi prawa do deputatu węglowego są: fakt zatrudnienia na kolei oraz pobieranie już w czasie zatrudnienia deputatu węglowego (tak też Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 4 listopada 2015 r., sygn. akt: III AUa 825/15, publ. LEX nr 1936822). Przytoczenia wymaga także stanowisko Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, wyrażone w wyroku z dnia 7 marca 2012 r., w sprawie o sygn. akt: III AUa 1699/11, publ. LEX nr 1238743), zgodnie z którym prawo do deputatu węglowego przysługuje pracownikowi pracującemu na kolei. Przysługuje ono również byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia nabyli emeryturę lub rentę. Tym samym nabycie prawa do emerytury w oparciu o zatrudnienie wykonywane poza koleją, wyklucza skuteczne przyznanie prawa do deputatu węglowego. Istotne jest również, że powyższy przepis nie wymaga, aby przyznana emerytura była pochodną „ wyłącznie ” zatrudnienia na kolei, a nadto aby praca na kolei była wykonywana bezpośrednio przed przyznaniem tego świadczenia.

Zatem istotne jest ustalenie, czy przyznana wnioskodawczyni emerytura w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, została ustalona na podstawie zatrudnienia kolejowego i wówczas prawo do deputatu węglowego skarżącej przysługuje.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, należy podzielić ustalenia Sądu pierwszej instancji, iż E. S. (1) była pracownikiem kolejowym, który w okresie zatrudnienia na kolei otrzymywał deputat węglowy, co wynika z treści zebranych dowodów.

Organ rentowy wywodził, że w oparciu o przepis art. 74 ust. 1 ustawy o komercjalizacji, wymogiem jest, aby bezpośrednio przed przyznaniem emerytury uprawniony pracował na kolei. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie można zgodzić się z tym stanowiskiem, a należy podzielić przeciwną argumentację, zaprezentowaną w zaskarżonym wyroku. Stanowisko organu rentowego nie znajduje bowiem uzasadnienia ani w przepisach prawa, ani w orzecznictwie sądowym.

Słusznie argumentował Sąd pierwszej instancji, że prawo do deputatu węglowego jest świadczeniem wyjątkowym o ustawowej podstawie, które wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych z dotacji celowej z budżetu państwa. W swych początkach było to prawo pracownika kolejowego do bezpłatnego przydziału węgla, co skutkowało zrównoważeniem jego utraty kwotą pieniężną (parytet towaru i pieniądza). Przydzielenie węgla pracownikom i rencistom lub emerytom stanowiło przywilej, mający łagodzić trudności w nabywaniu węgla na wolnym rynku, należny oprócz i niezależnie od wynagrodzenia za pracę oraz od emerytury i renty. Stanowiło także swego rodzaju tradycję wywodzącą się z tego, że węgiel był składowany na terenach kolejowych. Z tych przyczyn deputat węglowy został ustanowiony jako bezpłatny przydział węgla, co realizowało cel wyposażenia pracowników w dobro reglamentowane także po ich przejściu na emeryturę lub rentę, spełniane w pieniądzu tylko wówczas, gdy przydział węgla był zbędny (por. uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2000 r., III ZP 9/00, OSNAP 2000 Nr 24, poz. 902). Dyspozycją art. 74 cytowanej ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, ustawodawca określił krąg podmiotów którym przysługuje prawo do deputatu węglowego, tj. byłym pracownikom kolejowym pobierającym rentę lub emeryturę (lub członkom ich rodzin), którzy prawo do renty lub emerytury uzyskali na podstawie jednego z trzech wymienionych aktów prawnych, a ponadto w okresie zatrudnienia na kolei mieli ostała wyliczona prawo do deputatu węglowego.

Ubezpieczona pracowała na kolei w latach 1983 – 2014, czyli ponad 30 lat. Emerytura przyznana wnioskodawczyni została ustalona przy uwzględnieniu okresu zatrudnienia kolejowego. Odwołująca się w czasie zatrudnienia na kolei pobierała deputat węglowy. Stanowisko organu rentowego co do konieczności pozostawania w zatrudnieniu na kolei bezpośrednio przed przyznaniem emerytury lub renty, a nadto, by świadczenie emerytalne było „ tylko i wyłącznie

” pochodną zatrudnienia kolejowego, aby uprawniało do otrzymania ekwiwalentu pieniężnego w zamian za deputat węglowy, nie jest uprawnione. Przede wszystkim wymóg taki nie wynika z przepisu art. 74 ust. 1 ustawy. Gdyby zaś wolą ustawodawcy było ograniczenie przedmiotowego prawa jedynie do kategorii osób zarówno zatrudnionych na kolei bezpośrednio przed przejściem na świadczenie emerytalne bądź wobec osób, których emerytura została ustalona wyłącznie w oparciu o zatrudnienie na kolei, to dałby temu wyraz, umieszczając stosowny zapis w art. 74 ustawy. Stylistyka przepisu skłania do wniosku, że ustawodawca położył nacisk na silny związek tego świadczenia ze stosunkiem pracy, gdyż nie użył określenia „ emerytowi ” lub „ renciście ”, tylko „ byłemu pracownikowi kolejowemu ”. Ekwiwalent za deputat węglowy jest niewątpliwie świadczeniem wywodzącym się ze stosunku pracy na kolei i ten aspekt oraz literalne brzmienie należy mieć na względzie w procesie wykładni i subsumpcji (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 20 lutego 2019 r., III AUa 1367/18, opubl. LEX nr 2891822).

Sąd Apelacyjny podziela też pogląd zawarty w wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 17 lutego 2015 r., III AUa 661/14, opubl. LEX nr 1680024), że ust. 1 i ust. 4 art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. należy odczytywać łącznie w ten sposób, że prawo do deputatu węglowego przysługuje byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia (ale nie „ wyłącznie ”) uzyskali emeryturę lub rentę (podobnie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 7 marca 2012 r., III AUa 1699/11, Legalis nr 733836 oraz Sąd Apelacyjny w Gdańsku z dnia 4 listopada 2015 r., III AUa 852/15, LEX nr 1936822). Oznacza to, że przepis art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. nie odnosi się jedynie do byłych pracowników ostatnio zatrudnionych na kolei, ale do wszystkich byłych pracowników kolejowych, którzy jako emeryci lub renciści uzyskali to uprawnienie w oparciu o zatrudnienie na kolei, lecz jednocześnie przepis ten nie wymaga – co wynika z jego literalnego brzmienia – aby świadczenie było „ wyłącznie ” pochodną zatrudnienia kolejowego. Tym niemniej podstawa wymiaru emerytury wnioskodawczyni została ustalona ze spornego okresu zatrudnienia na kolei. W tych okolicznościach w pełni uprawnione jest stanowisko Sądu pierwszej instancji, że odwołująca się nabyła prawo do ekwiwalentu za deputat węglowy.

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację, jako całkowicie bezzasadną.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach procesu za drugą instancję stanowi przepis art. 98 k.p.c. w związku z § 9 ust. 2 oraz § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2018 r., poz. 265).

SSA Jolanta Wolska